

Remissvar angående Trafikverkets förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029, N2017/05430/TIF, Värnamo

ÄRENDE

Värnamo kommun har tagit del av Trafikverkets förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029, och vill föra fram följande synpunkter som ska bidra till att stärka förutsättningarna för tillväxt, konkurrenskraft och ekonomisk utveckling.

DIREKT RELATION TILL VÄRNAMO KOMMUN

I remissförslaget finns två objekt med direkt relation till Värnamo kommun:

- Nya stambanor för höghastighetsjärnväg
- Järnväg Värnamo – Jönköping/ Nässjö, elektrifiering och höjd hastighet, kallat Y-et

Y-ET

Värnamo kommun ser mycket positivt på att Y-et elektrifieras samt får förhöjd hastighet. Y-et har en stark potential för arbets- och studiependling i regionen samtidigt som den möjliggör anslutning till HNJ-banan mot Halmstad samt Kust-till-kustbanan. Värnamo kommuns bedömning är att åtgärden kommer att bidra till minskad bilpendling och till ökat resande med kollektivtrafik samtidigt som det förenklar godshantering. Investeringen bedöms öka bostadsbyggandet med 5000 bostäder.

HÖGHASTIGHETSJÄRNVÄG

Värnamo kommun föreslår:

- Bygg hela det nya stambanesystemet för höghastighetsjärnvägen
- Bygg höghastighetsjärnvägen för trafikeringsstart 2035
- Bygg höghastighetsjärnvägen framtidssäkrad - för minst 320 km/ h
- Komplettera anslagsfinansieringen med lånefinansiering för att säkerställa snabb utbyggnad med hög hastighet
- Avsätt medel för att planera bansträckning och stationsplaceringar snabbt för att undvika hinder för effektiv lokal planering
- Bygg kopplingspunkt i Värnamo österut på Kust-till-kustbanan för att ansluta sydöstra Sverige

Enligt regeringens uppdrag pekar Trafikverket i planförslaget ut två deletapper av höghastighetsjärnvägen; Ostlänken (Järna – Linköping) och Hässleholm – Lund. Båda föreslås starta under perioden 2018 – 2029 men avslutas först efter planperioden.

Planförslaget redovisar också en strategi för vidare utbyggnad av höghastighetsjärnvägen. Trafikverket visar att den ekonomiska ramen på 622,5 miljarder kronor, som riksdagen antagit genom infrastrukturpropositionen, inte räcker för en snabb utbyggnad för 320 km/h, med trafikeringsstart 2035. Samtidigt pekar Trafikverket på, att om en högre finansieringsnivå skulle komma till stånd, ändras förutsättningarna så, att en snabbare utbyggnad för högre hastighet vore möjlig.

De förväntade samhällsnyttorna uppstår först när hela systemet är utbyggt.

Ett färdigställande av hela det nya stambanesystemet för höghastighetståg riskerar att dra ut på tiden tills 2060 – 2090 beroende på hur anslagen kan fördelas i framtiden. Värnamo kommun vill peka på att de förväntade nyttorna i form av bostadsbyggande, förstörade arbetsmarknadsregioner, ökade möjligheter för rationell pendling som i sin tur ökar möjligheter för arbetsgivares kompetensförsörjning helt eller delvis uteblir. Även överflyttning av godstrafik från vägtransport till järnväg påverkas i och med att ingen kapacitet på det befintliga stambanenätet frigörs och således går stora miljöfordelar förlorade.

Med motiveringen att tågoperatörer sannolikt inte kommer att vara villiga att investera i en fordonsflotta med kapacitet för 320 km/h förrän hela, eller mycket stora delar, av systemet är utbyggt, samt att med den tidshorisont planförslaget anger för färdigställande, föreslår Trafikverket en utbyggnad med en hastighet på upp till 250 km/h. Värnamo kommun anser att konsekvensen av denna strategi riskerar att äventyra den förväntade överflyttningen av resenärer från flyg och bil till järnväg. Detta i sin tur gör att det bidrar till en ökad risk för utebliven positiv miljöpåverkan.

Hur planeringen av de nya stambanorna prioriteras är av stor betydelse för de respektive kommunernas möjlighet att planera. Planförslaget redovisar konkreta planer för de två sträckorna Ostlänken (Järna – Linköping) och Hässleholm – Lund. Värnamo kommun vill peka på att en utdragen planeringsprocess medför att kommunernas planeringsprocesser riskerar att förhindras i avvaktan på att Trafikverket planerar bansträckning och stationsplacering. Detta kan hindra kommunerna i satsningar på t.ex. på bostadsbyggande, utbyggnad av verksamhetsområden, lokala vägar och annat samhällsbyggande. Värnamo kommun föreslår därför att medel avsätts för att Trafikverket snabbast möjligt ska kunna planera bansträckning och stationsplaceringar.

Planförslaget behandlar inte hur integration och samspel med regionaltrafik ska planeras. Utredningar har visat att en kopplingspunkt i Värnamo, till Kust-till-kustbanan, österut mot Växjö skulle generera ett ökat antal resor med ca 2 miljoner och skulle utgöra en viktig anslutning för resande från sydöstra Sverige. Värnamo kommun och Region Kronoberg föreslår därför gemensamt att en kopplingspunkt i Värnamo planeras in.

Värnamo kommun efterlyser analyser i ett vidare internationellt sammanhang. Hur systemet ska interagera med koppling till Danmark, Norge och vidare till Tyskland och kontinenten är viktigt att redan i startskedet planera för. Detta ger sannolikt större potential för medfinansiering från EU.

Kommunen konstaterar att Trafikverket föreslår ett antal förändringar av höghastighetsbanorna, men att samlade effektbedömningar (SEB) för detta saknas. För kommunen förefaller det anmärkningsvärt att Trafikverket presenterar långtgående förslag till förändringar av höghastighetsbanorna utan att redovisa analyser och förväntade effekter av de föreslagna förändringarna.

BAKGRUND

Regeringen gav den 23 mars 2017 Trafikverket i uppdrag att upprätta ett förslag till en nationell trafikslagsövergripande plan för utveckling av transportsystemet för perioden 2018-2029. Syftet med planen är att bidra till att de transportpolitiska målen nås, samt att bidra till lösningar på de utmaningar som riksdagen och regeringen har pekat ut, vilket mer konkret innebär att:

- återställa och utveckla järnvägens funktionalitet
- främja säkra och funktionella vägar och höja säkerheten för oskyddade trafikanter
- främja överflyttningen av godstransporter från väg till järnväg och sjöfart
- bidra till fungerande och hållbara miljöer i städerna och erbjuda en grundläggande standard på landsbygderna
- minska transportsektorns miljöpåverkan utifrån den nationella planens roll
- skapa förutsättningar för att utveckla morgondagens transportsystem.

Den statliga planeringsram som beslutats för åtgärder i transportinfrastrukturen för perioden 2018 – 2029 uppgår till 622,5 miljarder kronor och fördelas på följande sätt:

- 333,5 miljarder kronor ska användas till utveckling av transportsystemet, varav 36,6 miljarder avser medel till länsplaner.
- 125 miljarder kronor ska avsättas till drift, underhåll och reinvesteringar av statliga järnvägar.
- 164 miljarder kronor ska gå till drift, underhåll och reinvesteringar av statliga vägar inklusive bärighet och tjälsäkring, samt till statlig medfinansiering till enskilda vägar.

Planförslaget har nu remitterats av Trafikverket till kommuner, regioner m fl. Remissvar ska ha inkommit till Näringsdepartementet (N2017/05430/TIF) senast den 30 november 2017.

Enligt Värnamo kommuns uppfattning är utökad spårkapacitet i järnvägssystemet den fråga som är allra viktigast för transportsystemet i denna plan. Det är nödvändigt för att Sverige ska kunna försvara sin position, i den globala konkurrensen, som ett av världens bästa länder, både för näringslivets behov såväl som medborgarnas.

Det är vår förhoppning att det ska gå att hitta lösningar för en snabb utbyggnad så att hela Sverige så snabbt som möjligt ska kunna dra fördel av nyttorna. För det krävs politiskt mod, kreativa lösningar och en öppenhet för att tänka nytt.

Värnamo den 2017-11-28

Ulf Svensson

Kommunchef